

Lugnets kvarn - Gär sjöbäcken

Länsstyrelsen Västmanland | Telefon 072 545 6017 | E-post viktor.karvinge@lansstyrelsen.se

Gär sjöbäcken, | Sala kommun, | Svartån, Norrström

Bild: Lugnets kvarn i Gär sjöbäcken. Foto: Viktor Kärvinge

Projektområde

Från Hjortronmossen, som är en del av det Västmanlands stora numera skyddade brandområde, rinner Gär sjöbäcken till Svartån. Som en del av reservatsförvaltningen kommer Hjortronmossen restaureras med förbättrad vattenkvalitet och mer naturliga flöden som följd. I samband med detta har ett lämpligt restaureringsprojekt i form av en kvarn och en närliggande vägtrumma identifierats. Gär sjöbäcken har ett tydligt och jämt fall i hela sitt lopp från Gär sjön till Svartån. Bäcken har en strömmiljö som är förhållandevis ovanlig för Svartåns avrinningsområde som i övrigt främst präglas av grunda slättlandsjöar och meandrande åar i jordbrukslandskapet.

Lugnets kvarn ligger mitt i strömsträckan, dämmer inte längre någon lång sträcka men är ett definitivt vandringshinder för fisk och därför ett hinder för återetablering av arter som naturligt borde finnas i bäcken. Uppströms kvarnen ligger även en vägtrumma som på samma sätt är ett hinder för fisk.

Länsstyrelserna

Orsak till åtgärder

Lugnets kvarn och trumman är de enda vandringshindren i bäcken. Fria vandringsvägar för fisk förbi den delvis raserade dammen och trumman kommer tillsammans med övriga restaureringar som planeras i området återskapa en intressant biotop med potential till hög biologisk mångfald. Gärsjöbäcken elprovfiskas återkommande.

Dammen och trumman behöver åtgärdas för att nå miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten. Svartån omprövas med start 2023 i enlighet med den nationella omprövningsplanen för vattenkraften. I samband med detta blir det särskilt relevant att åtgärda andra vandringshinder för att åtgärderna sammantaget ska få en god effekt.

Vad vi vill förbättra

Målet är fria vandringsvägar för fisk i hela vattenförekomsten.

Planerade åtgärder och aktiviteter

En tillståndsansökan för ingrepp i fornlämning lämnas in. Inmätning sker samtidigt som entreprenadarbetet planeras.

Nödvändig hantering enligt 11 kapitlet miljöbalken sker parallellt.

Markägaren är tillfrågad och positiv men konsulteras löpande.

Efter erforderliga godkännanden rivs de delar av dammen som behöver sänkas ytterligare för att nå målet fria vandringsvägar för fisk. Den stora merparten av kvarnruinen lämnas orörd. Trumman ligger inte i en känslig miljö och kan lätt bytas även om entreprenadarbetet är relativt stort.

Planerad uppföljning

Gärsjöbäcken kommer fortsättningsvis elprovfiskas vilket gör att resultaten kan följas över tid.

Vandringshindret kan tas bort i berörda register.

I samverkan med

I samverkan med Sala och Västerås kommun genom vattenråd och LEVA-projekt samt Sportfiskarnas LOVA-projekt "Fritt fram".